

Nr 33.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående efterskänkande av återbetalningsskyldigheten beträffande av reparatören H. C. T. Lund oriktigt uppburna dyrtidstillägg; given Stockholms slott den 17 januari 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Henning Leo.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 januari 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Leo anför:

I skrivelse den 22 juni 1935 har telegrafstyrelsen gjort framställning om befrielse för reparatören vid telegrafverket Henry Charles Teodor Lund i Skurup från skyldighet att återbetala för mycket uppburet dyrtidstillägg (barntillägg). Innan jag redogör för denna framställning, torde jag få erinra om gällande bestämmelser för åtnjutande av dylikt tillägg.

Jämlikt §§ 3 och 4 kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 265) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst skall till be-

fattningshavare vid, bland annat, telegrafverket, vilken vid början av det kalenderkvartal, som omfattar den månad dyrtidstillägget avser, på grund av försörjningsplikt underhållit barn under 16 års ålder, utgående dyrtidstillägg ökas med ett belopp, räknat efter 4 kronor för månad och varje sålunda underhållet barn, dock högst med det belopp, vartill det procentuella dyrtidstillägget för motsvarande tid uppgår. Enligt de i samma kungörelse meddelade tillämpnings- och utbetalningsföreskrifterna har befattningshavare, som anser sig berättigad till sådan förhöjning av dyrtidstillägget, att hos den myndighet eller tjänsteman, som utbetalar hans avlöning, därom göra anmälan samt, därest vederbörande så påfordrar, styrka det förhållande, varpå han grundar sitt anspråk i sådant avseende.

Till stöd för sin framställning anför *telegrafstyrelsen*:

Reparatören Lund hade, sedan han på sin tid å av styrelsen fastställd blankett till vederbörande avlämnat anmälan för erhållande av barntillägg, uppburit sådant tillägg bland annat för sonen Stig Rudolf Helmer, född den 28 mars 1919.

I samband med utbetalning av avlöning till Lund för april månad 1935, från och med vilken månad barntillägget skulle upphöra att utgå för ifrågasvarande barn på grund därav att detsamma den 28 mars 1935 skulle uppnått 16 års ålder, hade uppdagats, att barnet avlidit redan den 4 februari 1925. Till Lund hade alltså felaktigt utbetalats för mycket dyrtidstillägg för tiden från och med den 1 april 1925 till och med den 31 mars 1935 med sammanlagt 480 kronor.

Genom telegrafverkets linjedirektör i Malmö hade Lund, såsom den från vilken det felaktigt utbetalda beloppet i sista hand skulle komma att utkrävas, nu anhållit att bli befriad från skyldighet att återbetala beloppet i fråga.

Den förutnämnda anmälan, som Lund på sin tid avgivit, hade bland annat innehållit förbindelse att till den redogörare, som utbetalade avlöningen, omedelbart skriftligen anmäla inträffade förändringar i uppgivna förhållanden rörande försörjningsplikt mot barn. Den omständigheten, att Lund icke, på sätt som han förbundit sig, skriftligen till vederbörande avlöningsutbetalare, telegrafkommissarien i Ystad, anmält det ifrågasvarande barnets fränfälle, syntes icke böra allt för hårt läggas honom till last, då såsom i förevarande fall en dylik, flera år före dödsfallet å tryckt blankett avgiven förbindelse mänskligt sett lätt kunde falla vederbörande ur minnet. Däremot förefölle det, enligt vad som vid verkställd undersökning i ärendet framgått, troligt att Lund muntligen meddelat dåvarande telegrafkommissarien i Ystad om barnets fränfälle, nämligen då han i anledning härav hos denne anhållit om tre dagars semester. Helt säkert hade Lund därvid dock icke berört den förändring å beräkningen av honom tillkommande dyrtidstillägg, som skulle förändras vid dödsfallet. Lunds glömska i detta avseende vid ett dylikt tillfälle syntes också fullt förklarlig. Telegrafkommissarien hade vid nämnda tillfälle näppeligen haft anledning att lägga på minnet, att dödsfallet kunde medföra inverkan på beräkandet av dyrtidstillägget åt Lund. Då anmälan icke skett på föreskrivet sätt, syntes denna underlåtenhet formellt sett icke kunna läggas telegrafkommissarien till last.

Den felaktiga utbetalningen av dyrtidstillägg till Lund hade upptäckts därigenom att Lund, då han erhållit sin avlöning för april månad 1935, hos telegrafkommissarien i Ystad efterhört orsaken till att hans avlöning minskats från och med nämnda månad. Det förhållandet, att Lund själv givit anledning till att den felaktiga utbetalningen uppdagats, syntes otvetydigt visa, att

Lund icke avsiktligt underlåtit att på föreskrivet sätt anmäla dödsfallet eller att i övrigt beröra dess sammanhang med beräkningen av dyrtidstillägg. Då Lund den 1 december 1936 komme att avgå med pension, torde det komma att för honom kännas bittert att så i sista skedet av en lång och plikttrogen tjänstetid vid telegrafverket nödgas återbära en del av den avlöning, han därunder uppburit.

Om Lunds personliga förhållanden upplyser telegrafstyrelsen:

Lund vore född den 27 november 1876 och komme alltså att avgå med pension ur telegrafverkets tjänst från och med den 1 december 1936. Lund hade hustru och fyra barn, en dotter och tre söner i åldern 21—25 år, av vilka dottern hade anställning som biträde å sjukhus och de tre sönerna vore anställda som linjearbetare vid telegrafverket. Två av sönerna hade emellertid hittills endast kunnat erhålla säsongarbete och saknade arbete under vintermånaderna. I fråga om Lunds ekonomiska förhållanden hade inhämtats, att han visserligen sedan år 1921 ägde en mindre fastighet i Skurup, taxeringsvärderad till 14,000 kronor, men att han enligt uppgift häftade i skuld för ifrågavarande fastighet med 12,000 kronor.

I fortsättningen erinrar telegrafstyrelsen om det av riksdagen i skrivelse den 10 april 1935, nr 156, gjorda uttalandet, att riksdagen — för att vederbörande icke skulle bibringas den uppfattningen, att staten vid fel eller försummelser från deras sida eftergiver uppkomna ersättningsanspråk — ville fästa uppmärksamheten på nödvändigheten av att från statens sida efterskänkande av ådömd betalningsskyldighet skedde endast i undantagsfall och när särskilda förhållanden betingade ett dylikt medgivande samt att befrielse icke borde lämnas i större utsträckning än som kunde vara av omständigheterna verkligen påkallat. I anslutning härtill anför styrelsen vidare:

Styrelsen kunde icke finna annat än att särskilda förhållanden i förevarande fall föreläge, som motiverade ett medgivande om befrielse från återbetalningsskyldighet. Denna befrielse syntes i betraktande av de föreliggande omständigheterna icke böra begränsas till ett delvis efterskänkande, så mycket mindre som det syntes ganska påtagligt, att Lund — liksom säkerligen många andra anställningshavare — icke själv kontrollerat, huru hans månadsavlöning uträknats, utan förtroendefullt godtagit avlöningslistans belopp. Lunds lön hade alltifrån år 1921 utgått med oförändrat belopp och de växlingar i hans totala avlöning, som sedan den tiden inträffat, hade varit betingade av ändringar beträffande dyrtidstilläggets beräkning. Då ändring skett i grunderna för dyrtidstilläggets beräkning eller av indextalet — varom personalen underrättades genom styrelsens cirkulär — hade Lund givetvis förstått, att slutsumman av hans avlöning för månaden bort undergå ändring. Att Lund vid löneutbetalningstillfället den 30 april 1935 gjort anmärkning, hade synbarligen berott på att han då icke känt till någon omständighet, som bort föranleda ändring uti dyrtidstilläggets storlek.

Med hänsyn till vad sålunda anförts tillstyrker telegrafstyrelsen den av Lund gjorda framställningen och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att Lund måtte befrias från skyldighet att återbetala av honom för mycket uppburet barntillägg.

Statskontoret har i utlåtande den 27 juli 1935 anfört:

På grund av det av riksdagen i skrivelse den 10 april 1935 (nr 156) gjorda uttalandet i fråga om efterskänkande från statens sida av ådömd betalningsskyldighet måste det givetvis framstå såsom i viss mån tveksamt, huruvida

befrielse från återbetalning av till Lund för mycket utbetalt dyrtidstillägg borde ifrågakomma. Med hänsyn till i ärendet omförmälda omständigheter ansåge sig statskontoret dock böra ifrågasätta, om icke telegrafstyrelsens i detta avseende gjorda framställning måste anses avse ett sådant fall, där efterskänkande av statens fordringsanspråk vore befogat. Statskontoret hade för den skull intet att erinra mot att framställning i sådant syfte gjordes hos riksdagen.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till omständigheterna i förevarande fall och i betraktande av Lunds ekonomiska ställning och förhållanden i övrigt finner jag, i anslutning till vad telegrafstyrelsen och statskontoret anfört, skäligt, att återbetalningsskyldigheten beträffande ifrågavarande, av Lund under åren 1925—1935 oriktigt uppburna dyrtidstillägg efterskänkas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att återbetalningsskyldigheten beträffande ifrågavarande, av reparatören Henry Charles Teodor Lund oriktigt uppburna dyrtidstillägg må efterskänkas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.